



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia lipca 2011 r.

Pan
mgr inż. Ryszard Bugiel
Wójt Gminy
w Kamieniu

LRZ-4101-02-03-2011
P/11/148

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Urzędzie Gminy w Kamieniu (zwanym dalej Urzędem lub Gminą), kontrolę *realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej w latach 2007-2011 (I półrocze)*.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 13 czerwca 2011 r. - Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia skontrolowaną działalność pozytywnie z uchybieniami, które nie powodowały jednak negatywnych następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań inwestycyjnych.

Formułując ocenę pozytywną NIK wzięła pod uwagę właściwe przygotowanie organizacyjno-finansowe zrealizowanych w Gminie zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej, polegających na budowie w okresie czerwiec 2006 - styczeń

2008 r. sieci kanalizacji sanitarnej długości 27,02 km, w miejscowościach Kamień - Górka, Kamień - Prusina, Kamień Błonie i Kamień - Duble, a także dokonanej w okresie styczeń-listopad 2010 r. rozbudowy oczyszczalni ścieków w Nowym Kamieniu, zwiększając jej przepustowość z 300 m³/d do 730 m³/d oraz budowie 28,31 km sieci kanalizacji sanitarnej dla wsi Łowisko, którą to inwestycję zrealizowano w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Na zrealizowane zadania zapewnione zostały wymagane środki finansowe. I tak, w przypadku wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej wartość wg kosztorysu inwestorskiego stanowiła kwotę 3.815.845,35 zł. Ostateczna wartość zadania zamknęła się kwotą 2.233.378,80 zł (58,5% wartości kosztorysowej), z czego środki własne Gminy stanowiły - 804.012,55 zł (36%), pożyczka z WFOŚGW- 262.907 zł (11,8 %), dotacje - 1.166.459,25 zł (52,2%), składające się ze środków unijnych w kwocie 972.049,37 zł (43,5 %) i dotacji budżetowej - 194.409,88 zł (8,5 %).

Wartość kosztorysowa zadania w zakresie rozbudowy oczyszczalni ścieków i budowy sieci kanalizacyjnej wynosiła 10.578.690,47 zł, zaś ostateczna wartość zadania zamknęła się kwotą 10.271.011,28 zł (tj. 97,09% wartości kosztorysowej), z czego środki własne Gminy stanowiły - 736.039,38 zł (7,2%), pożyczka bankowa - 3.031.191,52 zł (29,5 %) oraz środki unijne w wysokości 6.503.780,38 zł (63,3 %).

W ramach procesu rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej na terenie Gminy, w grudniu 2010 r. rozpoczęto rozbudowę o 11,4 km sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody, poprzez zwiększenie jej wydajności z 600 m³/d do 1.580 m³/d, a także przystąpiono do budowy sieci kanalizacji sanitarnej o długości 6,5 km. Ukończenie tej inwestycji zaplanowano na 30 czerwca 2012 r. Stan zaawansowania finansowego na 31 maja 2011 r. wynosił 28%, zaś zaawansowania rzeczowego 30 %.

Na ww. zadanie zapewniono środki finansowe, które wg stanu na 3 czerwca 2011 r. wyniosły 1.134.920,98 zł, z czego środki własne 469.850,45 zł (41,39 %) oraz środki unijne 665.070,53 zł (58,6 %). Wartość zadania wg kosztorysu inwestorskiego wynosiła 5.038.125,39 zł, zaś 4.099.852,92 zł (81,4%), wg zawartej z wykonawcą umowy o realizację zadania.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że prowadzone inwestycje poprzedzone były rzetelnie przygotowane. Urząd zapewnił wykonaną przez uprawnionych projektantów kompletną i aktualną dokumentację budowlaną realizowanych zadań, w tym projekty budowlane i pozwolenia na budowę w zakresie przewidywanych i faktycznie prowadzonych

robót, a także wydane zostały przez Wójta Gminy, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, z zachowaniem konsultacji społecznej.

Realizację zadań w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej poprzedzono uregulowaniem stanu prawnego do nieruchomości. Zadania realizowane były na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, w związku z brakiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Sprawowany nadzór inwestorski zapewnił dobrą jakość wykonania i terminową realizację zadań inwestycyjnych. Osoby sprawujące nadzór nad wykonaniem i odbiorem prac, w tym w zakresie nadzoru inwestorskiego, posiadały wymagane uprawnienia do realizacji prowadzonych inwestycji.

Urząd jako inwestor, posiadał komplet zawartych umów gwarantujących wykonanie planowanego zakresu rzeczowego inwestycji. Zakres rzeczowy zawartych umów był zgodny z określonym w specyfikacji istotnych warunków zamówienia(SIWZ). Umowy po zaopiniowaniu przez właściwe komórki organizacyjne oraz radców prawnych - były podpisywane przez Wójta Gminy i kontrasygnowane przez Skarbnika Gminy.

Zapewniono w dniu zawarcia umów, pełne zabezpieczenie należytego wykonania robót, w formie gwarancji ubezpieczeniowych. Zawarte w umowach warunki gwarancji (rękojmi) obowiązywały do czasu zakończenia inwestycji, w tym do chwili zagospodarowania maszyn i urządzeń wchodzących w zakres inwestycji.

Na podstawie poddanych kontroli zamówień publicznych na roboty wykonane przez WODROL S.A. w Rzeszowie o wartości 8.951.762,31 zł i 185.097,89 zł (zamówienie dodatkowe) - w ramach zadania w zakresie rozbudowy oczyszczalni ścieków i budowy sieci kanalizacji sanitarnej, a także o wartości 4.099.852,92 zł - w ramach zadania w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody oraz budowy kanalizacji sanitarnej - stwierdzono przestrzeganie przez Urząd obowiązujących zasad, form i trybu udzielania zamówień publicznych określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.).

Zadania inwestycyjne realizowano zgodnie z projektami wykonawczymi i pozwoleniami na budowę. Przy zgłoszeniach o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych dołączano dokumenty wymagane przez przepisy art. 41 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623). Odbiorów wykonanych robót dokonywano

komisyjnie, z udziałem inspektorów nadzoru inwestorskiego. Rzeczowy zakres robót i finansowe rozliczenie były zgodne z projektami technicznych i kosztorysami ofertowymi oraz zawartymi umowami z wykonawcami robót. Zapewniano przy tym wymaganą jakość wbudowywanych materiałów budowlanych, potwierdzoną certyfikatami przedkładanymi przez wykonawców. Zadania wykonane zostały z zachowaniem obowiązujących terminów, przy czym w przypadku budowy kanalizacji sanitarnej termin zakończenia został wydłużony na wniosek Urzędu przez dysponenta unijnych środków finansowych z września 2007 r. do stycznia 2008 r. wskutek wzmożonych opadów deszczu (powodzi) uniemożliwiających prowadzenie robót w okresie od maja do lipca 2007 r.

Finansowanie poszczególnych zadań inwestycyjnych odbywało się wg przyjętych w umowach warunków oraz na podstawie wykonanych i zafakturowanych robót i usług, bez udzielania zaliczek na ich poczet. Nie stwierdzono przypadków wstrzymywania robót lub zmiany terminu zakończenia inwestycji wskutek braku środków finansowych na realizację zadań. Nie wystąpiły też przypadki karnych odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań związanych z realizacją zadań.

Prawidłowo ujmowano w ewidencji księgowej koszty kontrolowanych zadań inwestycyjnych, których łączna wartość wyniosła 10.665.085,11 zł. W szczególności stwierdzono, że ewidencjonowania kosztu dokonywano na właściwym koncie (080 po stronie Wn), a także prawidłowo zaliczano koszty do okresu sprawozdawczego. Podstawą tych czynności były dowody księgowe rzetelnie sporządzone, sprawdzone i zakwalifikowane do ujęcia w księgach rachunkowych.

Uzyskane efekty rzeczowe wykonanych zadań wykazane zostały w inwentaryzacji powykonawczej i pokrywały się z efektami zakładanymi w planie inwestycji oraz dokumentacji projektowej, we wnioskach o dofinansowanie zadań, a także umowach o współfinansowaniu zadań.

W przypadku budowy kanalizacji uzyskane efekty rzeczowe to: 27,02 km wybudowanej sieci kanalizacyjnej, 4 przepompownie ścieków, 10,7 ha uzbrojonego terenu, 379 gospodarstw domowych (budynków) przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej, 2.117 osób korzystających z sieci oraz zwiększenie możliwości oczyszczania ścieków o 279 m³/d.

Uzyskane efekty w wyniku rozbudowy oczyszczalni ścieków i budowy sieci kanalizacji sanitarnej to: 28,31 km dodatkowej sieci kanalizacyjnej, przebudowana oczyszczalnia ścieków o zwiększonej przepustowości z 300 m³/d do 730 m³/d, dodatkowe wyposażenie w sprzęt i urządzenia do pracy oczyszczalni, 1.504 osoby korzystające z podłączenia do

wybudowanej sieci kanalizacyjnej, 5.432 osoby obsługiwane w wyniku modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków, 34 firmy przyłączone do kanalizacji, 4,4 ha nowych terenów uzbrojonych.

Efekty ekologiczne uzyskano w wymiarze przyjętym w planie oraz w dokumentacji projektowej inwestycji, we wnioskach o dofinansowanie, a także w umowach o współfinansowaniu inwestycji.

Wyegzekwowano postanowienia zawarte w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (t. j. Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, ze zm.) w zakresie wykonanych przez właścicieli nieruchomości przyłączy do oddanej do użytku sieci kanalizacyjnej. Wykonano łącznie 694 przyłączy, tj. w ilości przewidzianej w dokumentacji zrealizowanych zadań inwestycyjnych. Przyłącze w tej ilości sfinansowane zostały przez właścicieli nieruchomości, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy z dnia 13 września 1996 r.

W okresie realizacji zadań w zakresie infrastruktury wodno - ściekowej przeprowadzono łącznie 9 kontrole, z czego dysponenci unijnych środków finansowych - 2 kontrole, WFOŚGW- 4 kontrole, Bank Spółdzielczy w Kamieniu - 2 kontrole oraz PWIOŚ - 1 kontrolę. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie prowadzonych inwestycji.

Stwierdzone w toku kontroli NIK uchybienia nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności zarówno w aspekcie finansowym jak i wykonania zadań w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Gmina nierzetelnie szacowała liczbę osób korzystających z wody dostarczanej siecią wodociągową, który wyliczono wg stanu na 31 maja 2011 r. na poziomie 6.317 osób, tj. 89,01% mieszkańców, podczas gdy wg dokonanych w toku kontroli wyliczeń - z sieci wodociągowej korzystało 6.742,15 osób, tj. 95% stanu ludności Gminy.

W kontroli ustalono, że Urząd nie posiadał inwentaryzacji liczby przyłączy przyjętych do szacunku, ani innego udokumentowania dokonanych ustaleń i wyliczeń. Popełniony przy szacunku błąd polegał głównie na tym, że liczbę mieszkańców korzystających z sieci wyliczono na podstawie liczby wodomierzy, do których często byli podłączeni mieszkańcy kilku domów.

W celu doprowadzenia do zgodności ww. danych, z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli, przystąpiono do wyliczeń (ustalenia) liczby osób korzystających z sieci wodociągowej na podstawie inwentaryzacji przyłączy do budynków mieszkalnych oraz ustalenia liczby osób w nich zamieszkałych.

Stwierdzonym w kontroli uchybieniem był również brak w umowach zapisów dotyczących odsetek karnych za zwłokę w dochowaniu terminu realizacji, a także o warunkach gwarancji lub rękojmi oraz o zabezpieczeniu należytego wykonania tych umów.

W kontroli ustalono, że nie dopełniono, wynikającego z art. 41 ust. 4 *Prawa budowlanego* - obowiązku zgłoszenia właściwemu organowi (tutaj Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Rzeszowie) na 7 dni wcześniej - o zamierzonym terminie rozpoczęcia 3 odcinka robót budowlanych w zakresie kanalizacji sanitarnej. Rozpoczęcie robót nastąpiło 12 czerwca 2006 r., zaś zawiadomienie skierowano dopiero 8 czerwca 2006 r., podając w nim, że rozpoczęcie robót nastąpi 16 czerwca 2006 r.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli nierzetelnie kontrolowano także wykonywanie obowiązków przez inspektorów nadzoru. W kontroli ustalono, że nie egzekwowano od nich niezbędnych wpisów do dzienników budów o odbiorze robót zanikowych, odstępstw od projektów wykonawczych, zgodności zrealizowanego zakresu z zakresem ujętym w projektach technicznych, umowach, kosztorysach, zmianach terminu zakończenia inwestycji oraz o wydawanych kierownikowi budowy poleceń usunięcia nieprawidłowości lub o przedstawionych certyfikatach dopuszczających do stosowania w budownictwie wyrobów lub urządzeń, a także żądań od kierownika budowy dokonania poprawek lub ponownego wykonania wadliwie przeprowadzonych robót.

Obowiązek dokonywania wpisów do dzienników budów przez inspektorów nadzoru wynikał m.in. z art. 25 ww. ustawy *Prawo budowlane*.

Przedstawiając powyższe ustalenia, uwagi i oceny Delegatura Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Rzetelne ustalenie liczby mieszkańców Gminy korzystających z sieci wodociągowej, stanowiącej podstawę planowania rozbudowy sieci wodociągowej.
2. Zabezpieczanie interesów Gminy w zawieranych umowach poprzez uwzględnianie zapisów o odsetkach karnych za zwłokę w dochowaniu terminu realizacji oraz o warunkach gwarancji lub rękojmi.

3. Nadzór nad realizacją zadań przez inspektorów nadzoru, w szczególności w zakresie dokonywania przez nich wpisów dotyczących przebiegu prowadzonych inwestycji.

4. Zgłaszanie właściwemu organowi o zamierzonym rozpoczęciu robót budowlanych, z zachowaniem terminu określonego w art. 41 ust. 4 *Prawa budowlanego*.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie zwraca się do Pana Wójta, o przesłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.